

PAUL
AUSTER

Baumgartner

roman

Traducere din limba engleză de
Iulia Gorzo

TREI

1

Baumgartner stă la masa de lucru din camera de la etaj, pe care o numește când birou, când cogitorium, când bârlog. Stă cu stiloul în mână, ajuns la jumătatea unei fraze din cel de-al treilea capitol al monografiei sale despre pseudonimele lui Kierkegaard, când își amintește că volumul din care trebuie să citeze ca să încheie fraza e jos, în living, unde-l lăsase în noaptea precedentă, înainte să urce la culcare. Când coboară după carte, își mai amintește că promisese s-o sune pe sora lui în acea dimineață la ora zece și, cum e aproape zece, hotărăște să se ducă la bucătărie și s-o sune înainte să recupereze cartea din living. Însă când intră în bucătărie, un miros puternic, înțepător îl face să se oprească locului. Ceva a luat foc, își spune, iar când se apropie de aragaz, vede că unul dintre ochiurile din față fusese lăsat să ardă cu o flacăra slabă, persistentă, care roade fundul micii oale de aluminiu pe care o folosise în urmă cu trei ore ca să-și pregătească cele două ouă moi pentru micul dejun. Stinge ochiul, după care, fără să stea pe gânduri, adică fără să se obosească să aducă o mânășă sau un prosop

de bucătărie, ia de pe aragaz oala cu ouă distrusă, fume-gând, și se arde la mână. Baumgartner țipă de durere. O fracțiune de secundă mai târziu, scapă oala, care cade pe podea cu un sunet strident, zăngănitor, apoi, încă scâncind de durere, se repede la chiuvetă, dă drumul la apă rece, își vâră mâna dreaptă sub jet și o ține așa trei sau patru minute, lăsând șuvoiul rece să-i curgă pe piele.

Baumgartner își șterge cu grijă mâna cu un prosop de bucătărie, sperând că va scăpa fără bășici pe degete și în palmă, apoi se oprește câteva clipe ca să-și îndoiaie degetele, își mai tamponează mâna cu prosopul de câteva ori, apoi se întreabă ce caută în bucătărie. Până să-și aducă aminte că ar fi trebuit să-i telefoneze surorii lui, sună telefonul. Ia receptorul din furcă și mormăie un *alo* prudent. Soră-sa, își spune el, amintindu-și în sfârșit ce caută acolo și, cum trecuse de zece și el n-o sunase, e absolut convins că persoana de la capătul firului e Naomi, sora lui mai tânără și certăreață care va începe mai mult ca sigur discuția dojenindu-l pentru că *iar uitase s-o sune, ca de obicei*, dar când persoana începe să vorbească în receptor, se dovedește că nu e Naomi, ci un bărbat, un bărbat necunoscut, cu o voce nefamiliară, care îngaimă un soi de scuze pentru întârziere. Ce întârziere? întreabă Baumgartner. La cititul contorului, spune bărbatul. Trebuia s-ajung la ora nouă, țineți minte? Nu, Baumgartner nu ține minte, nu-și amintește ca în ultimele zile sau săptămâni să fi trăit vreo clipă cu impresia că cititorul de contor de la compania de electricitate

urma să sosească la el la ora nouă, așa că-i spune bărbatului să nu-și facă probleme, are de gând să stea acasă toată dimineața și toată după-amiaza, dar angajatul companiei electrice, care pare tânăr, neexperimentat și dornic să se facă plăcut, insistă să-i explice că pe moment n-are timp să-i explice de ce nu fusese punctual, dar avusese un *motiv întemeiat*, un motiv *independent de voința lui* și va ajunge cât de repede va putea. Bine, spune Baumgartner, ne vedem atunci. Închide telefonul și privește în jos la mâna lui dreaptă, care a început să pulseze de la arsură, dar când își examinează palma și degetele, nu observă niciun semn că pielea s-ar bășica sau jupui, ci doar un soi de roșeață întinsă. Nu-i așa de rău, se gândește el, e suportabil, după care tot el își spune, la persoana a doua, să știi că ai avut noroc, băi, prostovane.

Îi trece prin minte că ar trebui s-o sune pe Naomi chiar în acel moment, *ca să i-o ia înainte*, dar în clipa când ridică receptorul din furcă și dă să formeze numărul ei, se aude soneria de la ușă. Din plămâni lui Baumgartner iese un oftat prelung. Cu tonul piuindu-i încă în mână, pune jos telefonul și se îndreaptă spre ușă, trăgând înciudat un șut oalei arse când iese din bucătărie.

Se înseninează când deschide ușa și vede că e Molly, angajata UPS, o vizitatoare frecventă care-și câștigase cu vremea statutul de... de ce anume? Nu chiar prietenă, dar e deja mai mult decât o cunoștință, dat fiind că de cinci ani vine la ușa lui de două, trei ori pe săptămână, și adevărul e că singuraticul Baumgartner, a cărui soție

e moartă de aproape zece ani, e îndrăgostit în secret de această femeie bondoacă, în vârstă de treizeci și ceva de ani, căreia nici măcar nu-i știe numele de familie, pentru că, deși Molly e afro-americană, spre deosebire de soția lui, ceva din ochii ei îi amintește de răposata lui Anna ori de câte ori o privește. Se întâmplă de fiecare dată, deși n-ar putea pune degetul pe acel ceva. Poate că e impresia de vioiciune, deși e mult mai mult decât atât, sau ceva care ar putea fi descris ca *agerime radioasă* sau, dacă nu-i nici asta, atunci pur și simplu forța unei *personalități iluminate*, vivacitate omenească în toată splendoarea ei vibrantă, emanând din interior spre exterior într-un dans complex, încrucișat al sentimentelor și gândirii — poate ceva de genul ăsta, dacă are vreo logică, dar oricum s-ar numi acel lucru pe care-l avea Anna, îl are și Molly. Din acest motiv, Baumgartner s-a obișnuit să comande cărți de care nu are nevoie, pe care nu le va deschide niciodată și până la urmă le va dona bibliotecii publice locale, cu unicul scop de a petrece un minut sau două în compania lui Molly de fiecare dată când sună la ușă pentru o livrare.

Bună dimineața, domnule profesor, spune ea, oferindu-i zâmbetul ei luminos ca pe o binecuvântare. V-a mai sosit o carte.

Mulțumesc, Molly, spune Baumgartner, zâmbindu-i la rândul lui când ea îi întinde pachetul subțire, maroniu. Cum te simți azi?

E încă devreme — prea devreme ca să mă pronunț —, dar deocamdată sunt mai mult suișuri decât coborâșuri. E greu să te întristezi într-o dimineață superbă ca asta.

Prima zi frumoasă a primăverii — cea mai bună zi din an. Hai să ne bucurăm de ea cât încă se poate, Molly. Niciodată nu știi ce te așteaptă.

‘Asta-i adevăru’, răspunde Molly. Râde scurt, complice, după care, înainte ca el să poată ticlui o replică deșteaptă sau amuzantă care să prelungească discuția, îi face cu mâna de rămas-bun și se întoarce la mașină.

Asta-i place lui Baumgartner la Molly, printre multe altele. Întotdeauna râde la comentariile lui nesărate, chiar și la cele mai slabe, cele care fac într-adevăr fâs.

Se întoarce la bucătărie și pune pachetul cu cartea, nedeschis, peste maldărul de pachete nedeschise înghesuite într-un colț al camerei, lângă masă. În ultima vreme, turnul s-a înălțat atât de mult, încât unul sau două astfel de dreptunghiuri maronii în plus par suficiente ca să dărâme șandramaua. Baumgartner își propune ca mai târziu în cursul zilei să scoată cărțile din învelișurile lor de carton și să le transfere apoi în cea mai goală dintre numeroasele cutii de carton care zac pe veranda din spate, tot cu cărți nedorite, de donat bibliotecii publice. Da, da, își spune Baumgartner, știu c-am promis să fac asta data trecută când a fost Molly pe-aici, ca și în alte dăți, dar acum chiar sunt pus pe treabă.

Se uită la ceas și vede că e zece și cincisprezece. S-a făcut târziu, își spune el, dar poate nu e prea târziu ca s-o sune pe Naomi și să i-o ia înainte, ca să n-apuțe ea să-l împrouște cu insulte scabroase. Întinde mâna după telefon, dar când să-l ia din furcă, drăcușorul alb sună iar. Iar presupune că e sora lui și iar se înșală.

O vocișoară tremurătoare răspunde la alo-ul lui mormăit cu o întrebare care abia se-aude: *Domnule Baumgartner?* Cuvintele sunt rostite de cineva atât de tânăr și evident suferind, încât Baumgartner e năpădit de spaimă, de parcă fiecare organ din trupul lui ar începe brusc să funcționeze la viteză dublă față de cea normală. Când întreabă cine e, vocea îi răspunde *Rosita* și înțelege imediat că trebuie să se fi întâmplat ceva cu doamna Flores, femeia care venise pentru prima oară să facă menajul la câteva zile după înmormântarea Annei și de-atunci continuase să vină de două ori pe săptămână ca să spele podelele, să aspire covoarele, să se ocupe de rufele lui și de nenumărate alte treburi domestice, salvându-l de nouă ani și jumătate de la mizerie și dezordine, doamna Flores cea destoinică, de nădejde, tăcută și introvertită, cu soțul ei care muncește în construcții și cei trei copii, băieții mari și micuța Rosita, o fată slăbănoagă de doisprezece ani cu niște ochi căprui superbi, care-i face o vizită în fiecare an de Halloween ca să-și primească punguța cu dulciuri.

Ce s-a întâmplat, Rosita? întreabă Baumgartner. A pățit ceva maică-ta?

Nu, nu mama, spune Rosita. Tata.

Baumgartner așteaptă câteva momente, în timp ce fata dă frâu liber lacrimilor adunate într-o scurtă repriză de plâns repede înăbușită și, pentru că micuța se străduiește să se controleze și nu-și dă drumul de tot, răsuflarea ei se transformă într-o serie de icnete și tremurături sacadate. Baumgartner înțelege că, întrucât doamna Flores ar fi trebuit să treacă pe la el în acea după-amiază, iar fiica ei nu e la școală, ci în vacanța de primăvară, o instruisese pe Rosita să-l sune pe domnul Baumgartner și să-i spună de urgență, în timp ce ea plecase să dea piept cu cine știe ce i se întâmplase soțului ei.

Când icnetele și lacrimile înăbușite se mai potolesc, Baumgartner pune următoarea întrebare. Punând cap la cap relatarea fragmentată a fetei, care repetă ce-i spusese maică-sa, care aflase la rândul ei de la altcineva, deduce că domnul Flores lucra în acea dimineață la renovarea unei bucătării și, aflându-se în pivnița clientului ca să taie scânduri cu fierăstrăul electric, o operațiune pe care o făcuse până atunci de sute, dacă nu chiar de mii de ori, reușise cine știe cum să-și taie două degete de la mâna dreaptă.

Baumgartner vede cele două degete retezate căzând pe podea într-o grămadă de rumeguș. Vede sângele curgând din cioturile golașe, jupuite. Aude țipătul domnului Flores.

Într-un târziu, spune: Stai liniștită, Rosita. Știi că sună groaznic, dar doctorii pot s-o rezolve. Pot să-i coasă

la loc degetele tatălui tău și până în toamnă, când te întorci tu la școală, o să fie perfect refăcut.

Pe bune?

Da, pe bune. Pe cuvântul meu.

Cum fata e singură acasă și, de când maică-sa plecase la spital, e pradă unei stări de panică pură, paralizantă, Baumgartner mai vorbește zece minute cu ea. La un moment dat, spre finalul conversației, reușește să-i smulgă ceva care aduce a râs, iar când în sfârșit închid amândoi telefonul, cu asta rămâne în minte, cu acea jalnică tentativă de râs, convins că va fi de departe marea lui împlinire din ziua respectivă.

Cu toate astea, Baumgartner e zguduit. Își trage un scaun și se așază, privind fix o pată circulară veche, lăsată de o cană de cafea, în timp ce-și derulează în minte scena. Angel Flores, un tâmplar veteran în vârstă de patruzeci și opt de ani, comite subit și total inexplicabil o gafă în timpul unei operațiuni pe care o repetase cu succes mulți ani la rând, iar în acea secundă de neatenție se accidentează grav. De ce? Ce anume îl făcuse să-și piardă concentrarea și să nu mai fie atent la treaba cu care se îndeletnicea, care e simplă dacă te concentrezi și periculoasă altminteri? I-o fi distras atenția vreun coleg care coborâse scările în acel moment? Îi intrase în cap vreun gând rățacit? I se așezase o muscă pe nas? Îl apucase dintr-odată durerea de stomac? Băuse prea mult în seara precedentă sau se certase cu soția înainte să plece de-acasă sau... Deodată îi trece prin cap că poate domnul Flores își tăiasse degetele

fix în momentul în care el, Baumgartner, se frigea la mână cu oala. Nenorociri pe care și le pricinuiseră fiecare cu mâna lui, chiar dacă nenorocirea unuia era mult mai mare decât a celuilalt, și totuși, în ambele cazuri... Se aude soneria, întrerupându-l pe Baumgartner din fluxul gândurilor rătăcitoare. Fir-ar să fie, spune el, ridicându-se încet de pe scaun și îndreptându-se cu pași târșâiți spre ușa de la intrare, nici să gândească nu mai poate omul în casa asta.

Când Baumgartner deschide ușa, se pomenește nas în nas cu cititorul de contor, un băiat înalt și bine făcut, cam de vreo douăzeci și ceva, treizeci de ani, îmbrăcat în cămașa albastră a companiei de electricitate, cu emblema PSE&G pe buzunarul din stânga și, imediat dedesubt, cu litere cusute într-un galben aprins, numele purtătorului cămășii: Ed. Din câte-și poate da seama Baumgartner, expresia din ochii lui Ed e optimistă și în același timp obidită. O combinație ciudată, își spune el, iar când Ed îl salută cu o tentativă de zâmbet, efectul e chiar și mai derutant — ca și cum cititorul de contor se așteaptă întrucâtva la o ușă trântită în nas. Ca să potolească neliniștile omului, Baumgartner îl invită în casă.

Vă mulțumesc, domnule Bum Gard, spune bărbatul, făcând pasul mare peste prag. Vă sunt recunoscător.

Mai degrabă amuzat decât ofensat de felul în care-i fusese pocit numele, Baumgartner spune: Ce-ar fi să ne spunem pe numele mic? Eu deja știu cum te cheamă — Ed —, așa că ce-ar fi să nu mă mai domnești și să-mi spui Sy?

Sai? spune Ed. Ce fel de nume e ăsta?

Nu *sai*, cum faci când oftezi¹ — ci Sy, S-y. E prescurtarea de la Seymour, că așa caraghios m-au botezat părinții mei când m-am născut. Nici Sy nu-i mare scofală, recunosc, dar măcar sună mai bine ca Seymour.

Și tu la fel, ha? spune cititorul de contor.

Eu la fel ce? răspunde Baumgartner.

Te-ai potcovit cu un nume care nu-ți place.

Care-i problema cu Ed?

Niciuna. Pe mine mă calcă pe nervi numele de familie.

Aha. Și care să fie ăla?

Papadopoulos.

Nu e nicio problemă cu el. E un nume grecesc ca lumea.

Poate dacă trăiești în Grecia. Dar în America îi face pe oameni să râdă. La școală, ceilalți copii râdeau de mine, iar acum câțiva ani, când jucam baseball, tot publicul râdea când îmi auzea numele în difuzoare. Cum să nu te-alegi cu un cum-îi-spune. Un complex.

Dacă te deranjează așa de rău, de ce nu-l schimbi?

Nu pot. I-aș frânge inima lui taică-miu.

Baumgartner se plectisește. Dacă nu pune capăt acestor meandre irelevante, Ed Papadopoulos o să-i toarne curând povestea de viață a lui taică-su, de-a fir a păr, sau o să-și rememoreze cariera din ligi foarte mici, cu sușurile și coborâșurile ei, așa că Sy de la Seymour

1. Verbul „to sigh” din engleză se pronunță la fel ca numele Sy (n.tr.).

schimbă brutal subiectul și-l întrebă pe Ed dacă vrea să se uite la contorul din pivniță. Atunci află că e prima zi de lucru a tânărului, iar contorul din pivniță va fi primul pe care-l va citi vreodată în calitatea sa de angajat cu drepturi depline la Compania Publică de Electricitate și Gaze, ceea ce explică de ce nu ajunsese la ora stabilită — nu din vina lui, să ne înțelegem, ci pentru că o gașcă de cititori de contoare veterani din echipă îi jucase un renghi de dimineață — prima lui dimineață la serviciu! — și-i golise rezervorul mașinii, lăsându-i suficient combustibil doar pentru un kilometru, așa că mașina rămăsese în pană pe o stradă aglomerată, în plin trafic de oră de vârf, de unde rușinoasa întârziere. Îi pare rău, nespun de rău pentru neplăcerile cauzate, spune el. Dacă l-ar fi dus mintea să verifice câtă benzină mai avea înainte să-și înceapă rondul, ar fi ajuns la timp, dar farsorii ăia idioți trebuiseră să-i joace renghiul doar pentru că e puștiul cel nou și ia să vezi tu c-o să mănânce papară de la supervisor din cauza asta. Dac-o mai dă o dată de gard, o să-l pună sub supraveghere. Dac-o dă de două ori, probabil o să-i facă vânt.

Lui Baumgartner îi vine deja să țipe. De unde l-au scos pe gură-spartă ăsta plin de mușchi, se întrebă el, cu alte cuvinte, oare potopul ăsta inepuizabil de cuvinte poate fi oprit? Dar, deși e tot mai iritat, mocofanul blajin îi inspiră fără să vrea o oarecare simpatie, așa că în loc să-și deschidă plămâni și să se dezlănțuie într-un răcnet sonor, Baumgartner scoate un oftat blând, aproape

inaudibil, după care se îndreaptă spre ușa care duce în pivniță.

E jos acolo, spune el, pe peretele din spate, în stânga, dar când apasă pe comutator ca să aprindă lumina, pivnița rămâne întunecoasă. Fir-ar să fie, spune Baumgartner, sforțându-se să nu se piardă cu firea, așa cum mica Rosita se sforțase să nu plângă ceva mai devreme, la telefon, s-o fi ars becul de jos de-acolo.

Nicio problemă, spune Ed. Am eu lanternă. Echipament standard, vezi bine.

Bun. Sunt convins c-o să-l găsești.

Poate că da, poate că nu, spune cititorul de contor novice. Te superi dacă te rog să cobori și să-mi arăți unde e? Doar de data asta, ca să nu te mai rețin.

Lui Baumgartner îi trece prin minte că Ed Papadopoulos se teme de întuneric sau poate doar de pivnițele întunecoase, mai ales din casele vechi ca aceea, cu pânze de păianjen care atârnă de grinzi, gândaci uriași fugind pe podea și Dumnezeu știe ce obiecte invizibile care blochează accesul la contor, așa că, deși nu se îndoiește câtuși de puțin că Naomi îl va suna în clipa când va pune piciorul pe ultima treaptă, se lasă convins fără prea multă tragere de inimă să-l conducă.

Scările pivniței sunt instabile și decrepite, încă un lucru pe care Baumgartner și-a promis că o să-l repare, dar încă n-a făcut-o, deși de ani de zile promite același lucru cu aceeași hotărâre sinceră, pentru că niciodată nu-i

dă prin cap să se preocupe de scări până când se trezește că trebuie să coboare în pivniță, și imediat ce urcă înapoi și închide ușa, uită cu desăvârșire de ele. Pentru că nu mai există niciun bec în tavan care să lumineze treptele, singura sursă de lumină fiind lanterna lui Ed din spatele lui, Baumgartner apucă precaut balustrada crăpată de lemn, dar imediat ce o strânge, o mie de ace fantomatice i se înfig în palma și degetele arse — ca și cum s-ar frige iar. Își retrage imediat mâna, dar, cum pe partea stângă nu e balustradă, nu mai are de ce să se țină, și totuși, încrezător că știe bine treptele, după atâția ani de când locuiește în casa aceea, riscă un prim pas, ratează scândura cu un centimetru, își pierde echilibrul în beznă și se rostogolește până jos, lovindu-se la un cot, apoi la celălalt și izbindu-se cu genunchiul drept de podeaua tare de ciment.

Pentru a doua oară în dimineața aceea, Baumgartner țipă de durere.

Țipătul se risipește într-un lung geamăt spasmodic, în timp ce corpul contorsionat al lui Baumgartner se zbate pe podeaua rece și umedă. Nu-și dă seama că membrele i se mișcă, deși știe că nu și-a pierdut cunoștința, pentru că prin minte i se învârtesc mai multe gânduri fără legătură între ele, chiar dacă sunt gânduri obscure și de neînțeles pentru el, așa că probabil nici nu merită să fie considerate gânduri autentice, ci aproape-gânduri sau non-gânduri, numai că în ciuda durerii care-i cuprinde coatele și genunchiul

drept, capul nu pare să-l doară deloc, ceea ce sugerează că țeasta supraviețuise căderii fără vreo lovitură gravă, ceea ce sugerează mai departe că, una peste alta, accidentul nu-l va fi transformat într-un idiot bălos care bate câmpii, numai bun de trimis la fabrica de clei. Însă în momentul următor, cu Ed deasupra lui, vârându-i lanterna în față, Baumgartner nu-și găsește cuvintele ca să-i spună să îndrepte lumina în altă direcție, ci geme iar, acoperindu-și ochii cu mâna dreaptă. Această incapacitate de a-și articula gândurile îl tulbură, ba chiar îl sperie. În orice caz, arată că roțițele creierului sunt încă gripate, dacă nu chiar defectate definitiv sau poate doar împotmolite de la durerea care continuă să-i scormonească alte părți ale corpului în afară de cap, mai ales cotul drept, pe care-l simțise gata să izbucnească în flăcări când își ridicase brațul ca să-și acopere ochii cu mâna, aceeași mână dreaptă pe care și-o arsese deja de dimineață și care încă îl doare, fără îndoială pentru că își amortizase ultima fază a căderii întinzând brusc mâinile când se lovise de podeaua de ciment, chiar dacă nu-și amintea deloc momentul.

Ei, drăcie, spune Ed. Ești bine?

După o lungă tăcere, Baumgartner reușește în sfârșit să scoată câteva cuvinte pe gură. E greu de spus, răspunde el. Deși încearcă o mare satisfacție descoperind că nu-și pierduse darul vorbirii, durerea e încă prea puternică ca să se bucure de victorie. Măcar n-am murit, continuă el. Presupun că e și asta o realizare.

Sigur că este, răspunde omul cu contorul, e cea mai mare realizare. Dar ia spune-mi, Sy, unde te doare?

În timp ce Baumgartner își enumeră toate locurile vătămate de pe trup, Ed, care și-a asumat rolul antrenorului sportiv profesionist, evaluează cu atenție posibilele probleme la fiecare mușchi, tendon și os lovit, iar când termină inventarul, îl întreabă pe Baumgartner dacă se simte în stare să fie ridicat și ajutat să urce scările.

Hai să-ncercăm, spune Baumgartner. Ne prindem noi repede dacă nu reușesc.

Așa că Ed Papadopoulos, un străin care intrase în casa lui Baumgartner abia de zece minute, îl ridică pe bătrân de pe podea cu mâna dreaptă, în timp ce cu stânga ține lanterna, după care, cu brațul drept strâns încolăcit în jurul coastelor și trunchiului lui Baumgartner, începe procesul laborios de a-l ghida pe scara șubredă, îngustă. Baumgartner descoperă că genunchiul îl doare cel mai tare, îl doare atât de rău, încât numai dacă-și lasă greutatea pe el îi vine să urle de durere, niște urlete care amintesc de hărmălaia a patruzeci de pisici sălbatice puse pe sfadă, și totuși, din recunoștință față de grija zeloasă și de brațul competent, musculos al lui Ed, Baumgartner e hotărât să facă tot posibilul ca să nu se plângă, să înăbușe urletele și țipetele într-o tăcere neclintită, stoică. Așadar, nici măcar atunci când Ed se lansează într-o poveste despre cum se accidentase și el la genunchi în urmă cu patru ani, o ruptură de menisc care-l scosese pe tușă aproape întregul sezon, zădărniciindu-i în cele din urmă cariera

sportivă, Baumgartner nu scoate niciun sunet în afară de câte un mârâit răzleț și nici nu vorbește sau strigă atunci când Ed continuă să-i explice că, odată întors pe teren după accidentare, nu mai lovea mingea la fel de agresiv ca altă dată și nici la fel de precis, așa că, adio, mamă, mi-a părut bine de cunoștință, zice el, dar nici măcar când trebuie să suporte povestea lungă și sinuoasă a fostului aruncător despre visuri spulberate și câni de cafea niciodată băute, care durează toate cele patru minute cât urcă scările, Baumgartner nu-i poartă pică lui Ed, ba chiar se agață de cuvintele cititorului de contor ca de o pauză sumbră, dar binevenită, de la durere.

Când ajung în capul scărilor, Baumgartner continuă să se rezeme de Ed în timp ce intră șontâc, șontânc în living, unde protectorul său îl așază cu delicatețe pe canapea, apoi îi pune sub cap două perne brodate. Ar trebui să punem niște gheață pe genunchiul ăla, spune tânărul, dar Baumgartner n-apucă să-i spună că mașina de gheață din frigider e stricată, că Ed iese din cameră. Baumgartner ascultă cum se deschide congelatorul, apoi se închide. După câteva secunde reapare Ed, care pare năuc și în același timp mâhnit. Nu e gheață, spune el, pe tonul oropsit al unui copil care tocmai a aflat că nu există Moș Crăciun, al unui adolescent curios care tocmai a descoperit că nu există Dumnezeu sau al unui muribund care tocmai a aflat că nu va mai prinde ziua de mâine.

Nu-ți face probleme, spune Baumgartner, o să-mi revin.